

Zasady funkcjonowania Przedstawicielstwa

Przedstawicielstwo zostało powołane przez kilkanaście organizacji i federacji, które podpisały **Akt Założycielski**, a także **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Przyjmowanie nowych członków

Przedstawicielstwo ma formułę otwartą i przewiduje przyjmowanie nowych członków.

Zainteresowane organizacje, które chcą przystąpić do Przedstawicielstwa muszą spełnić kilka warunków:

- przysłać list intencyjny (na adres biura warszawskiego)
- dołączyć roczne sprawozdanie merytoryczne i finansowe
- przysłać opis prowadzonych działań
- podpisać **Akt Założycielski** oraz **Kartę Zasad Działania Organizacji Pozarządowych**.

Nowi członkowie przyjmowani są, na wniosek Zarządu, decyzją Rady Programowej. Składka roczna wynosi 2 000 PLN. Do Przedstawicielstwa można przystąpić jako pojedyncza organizacja lub jako federacja/związek organizacji.

Ogólne zasady funkcjonowania:

- informacje uzyskiwane przez Przedstawicielstwo są powszechnie dostępne dla organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych. Dystrybuowane są głównie poprzez EUlotkę i portal pozarządowy www.ngo.pl
- Przedstawicielstwo zajmuje się wyłącznie problematyką sektora pozarządowego.

Jakie prawa przysługują członkom Przedstawicielstwa ?

Członkowie mogą:

- zgłaszać indywidualne zapytania i prośby do Przedstawicielstwa (zarówno do biura w Brukseli jak i w Warszawie);
- zlecić Przedstawicielstwu poszukanie partnera z UE do wspólnego realizowania projektu;
- zlecić Przedstawicielstwu pomoc w zorganizowaniu wizyty studyjnej w Brukseli, w tym umówienia z odpowiednimi osobami z instytucji i organizacji europejskich;
- korzystać z biura w Brukseli;
- korzystać z pomocy i usług Przedstawicielstwa przy organizowaniu staży w Brukseli;
- mogą przy pisaniu projektów powoływać się na bezpośredni wkład w projekt, jakim jest dostęp do informacji w Brukseli w ramach Przedstawicielstwa.

Rada Programowa Przedstawicielstwa

Radę Programową tworzą wszyscy członkowie Przedstawicielstwa. Obecnie członkami są:

- Federacja Polskich Banków Żywności,
- Fundacja im. Stefana Batorego,
- Fundacja Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych,
- Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej,
- Fundacja Wspomagania Wsi,
- Instytut Spraw Publicznych,
- Polska Fundacja im. Roberta Schumana,
- Polska Rada Ruchu Europejskiego,
- Sieć SPLOT,
- Stowarzyszenie KLON/JAWOR,
- Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych FIP,
- Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych,
- Związek Stowarzyszeń Biur Porad Obywatelskich,
- Centrum Stosunków Międzynarodowych,
- Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć,
- Ośrodek Promowania Przedsiębiorczości, Sandomierz

Zarząd Przedstawicielstwa

Wg **Aktu Założycielskiego** „Zarząd składa się z 5 osób delegowanych przez Członków, z czego dwie osoby reprezentujące odpowiednio Fundację im. Stefana Batorego oraz Stowarzyszenie FIP. Pozostali trzej członkowie Zarządu wybierani są przez Radę na okres 9 miesięcy od momentu rozpoczęcia działania Przedstawicielstwa”. Kryterium wyboru osób do Zarządu jest ich gotowość do czynnego zaangażowania się w sprawę Przedstawicielstwa.

Członkowie Zarządu

kadencja: kwiecień 2002 – grudzień 2002:

Jakub Boratyński – Fundacja im. Stefana Batorego
Ewa Szymczak – Stowarzyszenie na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych FIP
 przedstawiciel Federacji Polskich Banków Żywności
Jacek Kucharczyk – Instytut Spraw Publicznych
Tomasz Bańka – Polska Fundacja im. Roberta Schumana

W posiedzeniach Zarządu uczestniczą również: przedstawiciel – *Paweł Krzeczunowicz*, łącznik – *Renata Koźlicka*, redaktor – *Nina Musiał*, poprzedni członkowie Zarządu oraz zewnętrzny doradca – *Agnieszka Mazur-Barańska*. ■

O przyszłości Europy z organizacjami pozarządowymi

Ogólnie o Konwencie

Konwent o Przyszłości Europy, który rozpoczął swe zaplanowane na rok prace nad propozycjami reformy Unii Europejskiej w lutym br., składa się z 210 przedstawicieli i zastępców przedstawicieli rządów i parlamentów 28 krajów członkowskich i kandydujących do Unii, od Łotwy po Portugalie, od Irlandii po Turcję. W gronie tym znajdują się także przedstawiciele Parlamentu Europejskiego oraz Komisji Europejskiej¹.

Prezydium Konwentu wyznaczyło okres do końca lata 2002r. jako czas wysłuchania oczekiwań, obaw i sugestii obywateli odnośnie tej reformy. Jesienią zakończą też swoje prace pierwsze grupy robocze² powołane do głębszego omówienia kilku tematów, w tym zasady pomocniczości, Europejskiej Karty Podstawowych Praw oraz roli parlamentów krajowych w przyszłej Unii.

We wrześniu rozpoczną się dyskusje Konwentu nad dokumentem końcowym, który zostanie opracowany zimą tego roku i przedstawiony przywódcom państw członkowskich Unii wiosną 2003r. Dokument końcowy zapewne będzie miał charakter konstytucyjny. Ostateczne decyzje dotyczące przyszłego kształtu Unii Europejskiej zostaną podjęte po 2003r. podczas specjalnej konferencji międzypaństwowej.

W Brukseli dyskutuje się zatem obecnie nad przyszłym sposobem rządzenia obywatelami Europy. W tych dyskusjach z Polski biorą udział przedstawiciele Sejmu, Senatu oraz Rządu RP, mogą też wyrażać swe opinie i sugestie polskie NGOsy.

Słuchanie głosu obywateli

Przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing zdecydował się na wystosowanie apelu do obywateli Europy, aby włączyli się do prac nad ideą reformy instytucji europejskich.

Wysłuchiwanie *vox populi* odbywało się za pomocą następujących mechanizmów:

- kontakty Delegatów na Konwent z obywatelami. Sesje plenarne Konwentu są nie tyle debatami, co raczej cyklem krótkich wypowiedzi Delegatów, (Delegaci mają zwykle do dyspozycji niewiele ponad 2-3 minuty). Jednak Delegaci są

podstawowym „pasmem transmisyjnym” pomiędzy Konwentem a obywatelami Europy;

- w Konwencie biorą udział oficjalni obserwatorzy: europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny jak i Komitet Regionów reprezentujący samorządy. Obserwatorzy na wniosek Prezydium mogą się wypowiedzieć podczas obrad Konwentu i opracowują stanowiska i opinie wraz ze swoimi członkami;
- Deklaracja z Laeken³ nie tylko powołała Konwent i zadała pytania, na które powinien odpowiedzieć, wspomina także o Forum, w ramach którego mają się odbywać konsultacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Forum to jest w istocie jedynie stroną internetową⁴, na którą organizacje (a nie osoby fizyczne) mogą przesłać swoje stanowiska.

Wypowiedzi pozarządowych było na koniec lipca br. ponad 150, z czego jedynie kilka pochodzi z krajów kandydujących. Wnioski z nich zostały streszczone przez sekretariat Konwentu i przedstawione Delegatom, choć opracowanie jest ogólne i niewiele znaczące⁵.

Forum może także być sposobem na ewentualne wyłonienie organizacji, które zostaną zaproszone na spotkania robocze na dalszych etapach prac Konwentu.

- spotkanie plenarne Konwentu 24-25 czerwca poświęcone społeczeństwu obywatelskiemu, podczas którego prezentowały swe stanowiska organizacje pozarządowe.

Europejskie NGOsy

Europejskie sieci organizacji pozarządowych są zadowolone z faktu, że po fiasku na konferencji międzypaństwowej w Nicei w grudniu 2000r., kiedy nie uzgodniono kształtu reformy Unii, przywódcy europejscy zdecydowali się na zorganizowanie Konwentu. Na spotkaniu organizacji pozarządowych w Brukseli w grudniu ubiegłego roku, w trakcie którego ogłoszono wybór Giscarda na przewodniczącego Konwentu, mówiono jednak cierpko o zdolności europejskich polityków do wtórnego wykorzystania (*recycling*) członków swej korporacji. Część prasy francuskiej wręcz prowadziła kampanię pod hasłem „Każdy, tylko nie Giscard”.

W Brukseli prace organizacji pozarządowych w związku z Konwentem koncentrują się wokół kilku głównych, luźno ze sobą współpracujących grup:

Deklaracja z Laeken nie tylko powołała Konwent i zadała pytania, na które powinien odpowiedzieć, wspomina także o Forum, w ramach którego mają się odbywać konsultacje z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego... Forum to jest w istocie jedynie stroną internetową. ■

■ najbardziej reprezentatywną grupą jest bez wątpienia Grupa Kontaktowa NGOów; w jej skład wchodzi Europejska Platforma Organizacji Społecznych (*Social Platform*), Europejskie Biuro d/s Środowiska (*EEB*), Amnesty International, Komitet Łącznikowy organizacji pracujących na rzecz trzeciego świata (*CLONG*) oraz Europejska Konferencja Związków Zawodowych (*ETUC*).

Grupa zrzesza zatem sieci NGOów zajmujących się szeroko rozumianymi sprawami socjalnymi, ochroną środowiska, prawami człowieka oraz rozwojem trzeciego świata. Na czerwcowej sesji plenarnej dla NGOów, Grupa tworzyła bardzo spójny front.

Słabym punktem pracy Grupy Kontaktowej jest fakt, że jej członkowie skupiają NGOsy prawie wyłącznie z państw członkowskich Unii i nie są otwarci na przyłączanie się organizacji z krajów kandydujących;

■ najbliższą związaną z Prezydium organizacją pozarządową jest brukselski NGO o szumnej nazwie Stałe Forum Społeczeństwa Obywatelskiego (nie mylić z Forum Konwentu). Jest to organizacja związana z Ruchem Europejskim o opcji federalistycznej. Stałe Forum jest kierowane przez Piero Virgilio Dastoli, byłego członka Parlamentu Europejskiego, przyjaciela Przewodniczącego Giscarda. Stałe Forum uzgadniało swe propozycje dotyczące udziału organizacji pozarządowych w Konwencie, w szczególności w związku z sesją plenarną z 24-25 czerwca, z szerokim gronem organizacji pozarządowych;

■ najbardziej sformalizowaną płaszczyzną dialogu pomiędzy Konwentem a organizacjami pozarządowymi są bardzo cenne spotkania organizowane w siedzibie europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, ciała doradczego Komisji Europejskiej⁶. Komitet organizuje takie spotkania po każdej sesji plenarnej, przy czym są to nie tyle spotkania członków Komitetu, co NGOów, na co dzień przez Komitet praktycznie nie reprezentowanych. Zwykle w spotkaniach uczestniczy wice-przewodniczący Konwentu, Jean-Luc Dehaene, który został wyznaczony do kontaktów z NGOami;

■ inne porozumienia organizacji powołanych do współpracy z Konwentem, pośród których wymienić można Sieć Europejskich Instytutów Badawczych (*European Policy Institutes Network*)⁷, do którego należy warszawski Instytut Spraw Publicznych. Do istotnych inicjatyw należy zaliczyć Konwent Wsi (*AgriCultural Convention*)⁸, seria konsultacji i konferencji dotyczących reformy Wspólnej Polityki Rolnej, w którym uczestniczyła Fundacja Wspomagania Wsi z Polski,

■ najbardziej widoczna rola przypadła organizacjom młodzieżowym, takim jak *European Youth Forum*. W dniach 9-12 lipca odbył się Konwent Młodych, debata osób w wieku 18-25 lat na temat przyszłości Unii Europejskiej, która odbyła się z inicjatywy Przewodniczącego Giscarda.

Europejskie sieci NGOów starają się także zapraszać Delegatów na Konwent na spotkania u siebie. 29 maja członkowie *Social Platform* spotkali się

z komisarzami Komisji Europejskiej Michelelem Barnierem oraz Antonio Vitorino (członkowie Konwentu). Omówiono stanowisko Platformy wobec Konwentu pt. „nieKonwencjonalna Europa” (*un-*

Conventional Europe)⁹.

Europejskie Lobby na rzecz Kobiet (*EWL*) nadal prowadzi kampanię przeciwko dominacji męskiej w składzie Konwentu (np. w Prezydium zasiada jedenastu mężczyzn i dwie kobiety).

Europejskie sieci również przysłuchują się obradom podczas sesji plenarnych, informując swoich członków o ich przebiegu, co przy prawie całkowitym braku zainteresowania ze strony mediów jest istotną działalnością. Większość sieci już przedstawiła swoje stanowiska na stronach Forum.

NGOs w Polsce

NGOsy z krajów kandydujących są w nie najlepszej sytuacji jeżeli chodzi o udział w pracach Konwentu. Forum internetowe funkcjonuje „jedynie” w jedenastu oficjalnych językach Unii, choć przyjmowane są stanowiska także po polsku (niejasne jest kiedy będą tłumaczone).

Polskie organizacje, póki co, w niewielkim stopniu włączyły się w debatę o przyszłości Europy. Polscy Delegaci do Konwentu uczestniczą oczywiście w najróżniejszych spotkaniach i konferencjach na terenie całego kraju. Wśród nich jedynie jedno na większą skalę przeznaczone zostało wyłącznie na debatę z NGOami – 19 czerwca br. minister Danuta Hübner spotkała się w Warszawie z przedstawicielami organizacji pozarządowych. Dała wyraz temu, iż to NGOsy powinny organizować we własnym gronie debaty w poszczególnych branżach i przedstawić je polskim Delegatom. O tyle warto podjąć ten wysiłek, iż to kontakty i spotkania z Delegatami są jednym z najlepszych sposobów wpływania na Konwent.

Debata dla NGOów o Konwencie do tej pory inicjowała głównie Polska Fundacja im. Roberta Schumana (m.in. w czasie IX Spotkań Europejskich odbyło się seminarium pt. „Konwent dla każdego”), a także Polska Rada Ruchu Europejskiego i Funda-

Polskie organizacje póki co w niewielkim stopniu włączyły się w debatę o przyszłości Europy (...) Na internetowym Forum Konwentu znajdują się stanowiska trzech polskich organizacji pozarządowych.

cja „Polska w Europie”¹⁰. Na internetowym Forum Konwentu znajdują się stanowiska trzech polskich organizacji pozarządowych (więcej na ten temat – patrz „Wkład polskich organizacji pozarządowych do debaty o przyszłości Europy”).

Przedstawicielstwo polskich NGOs przy Konwencie

Przedstawicielstwo Polskich NGOs w Brukseli na bieżąco śledzi prace nie tylko Konwentu, ale także europejskich sieci.

W ciągu ostatnich miesięcy Przedstawicielstwo wysłało szereg listów interwencyjnych:

- do sekretariatu Konwentu, sugerując planowanie ew. spotkań z organizacjami pozarządowymi z odpowiednim wyprzedzeniem, jak i ew. finansowania przyjazdu przedstawicieli NGOsów polskich i innych krajów kandydujących. Na list nie otrzymano odpowiedzi; szczegółowe planowanie sesji plenarnej spotkania NGOsów z organizacjami pozarządowymi trwało zaledwie 5 tygodni przed spotkaniem (dla porównania – Konwent Młodzieży był przygotowywany z wyprzedzeniem trzech miesięcy);
- do Grupy Kontaktowej, zwracając uwagę na fakt dysproporcji w reprezentacji organizacji pozarządowych z krajów kandydujących i państw członkowskich, z korzyścią na rzecz tych drugich; Grupa Kontaktowa zdecydowała się nie zmieniać formuły własnej organizacji, ale przygotowała pakiet informacyjny dla NGOsów (w języku angielskim), wyjaśniający jak wpływać na Delegatów Konwentu we własnym kraju;
- do wice-przewodniczącego Dehaene, zwracając uwagę na wykluczenie organizacji pozarządowych z krajów kandydujących przez ograniczenie udziału w spotkaniach Konwentu do NGOsów z sieci europejskich; list ten nie doczekał się odpowiedzi, choć jednocześnie NGOsy spoza sieci europejskich są dopuszczane do udziału w spotkaniach;
- Przedstawicielstwo również poparło apele o włączenie organizacji z krajów kandydujących

wysłanych przez *European House* w Budapeszcie, oraz organizacje *ECAS* i *IFIAS* w Brukseli.

Podczas sesji plenarnej poświęconej społeczeństwu obywatelskiemu wystąpił Paweł Krzczunowicz (Przedstawicielstwo Polskich NGOs w Brukseli). Był on jedną z trzech osób z organizacji pozarządowych z krajów kandydujących (w sesji uczestniczyli też przedstawiciele z Węgier i Turcji). W swoim wystąpieniu¹¹ podkreślił, że zreformowana Unia powinna być miejscem, gdzie bardziej dba się o biednych

i ubogich, jak i miejscem, w którym na wszystkich szczeblach, od gminy po instytucje unijne, upowszechniony zostaje dialog obywatelski. Przypomniał również, że przemiany w Europie, które się dokonują od końca lat osiemdziesiątych nie miałyby miejsca bez czynnego udziału europejskiego społeczeństwa obywatelskiego.

Sesja plenarna poświęcona społeczeństwu obywatelskiemu

W drugiej połowie maja rozpoczęły się wśród organizacji pozarządowych śledzących Konwent przygotowania do udziału w sesji plenarnej z 24-25 czerwca, podczas którego Prezydium Konwentu zdecydowało zaprosić do głosu przedstawicieli organizacji pozarządowych. Poziom samoorganizacji w poszczególnych sektorach NGOsów działających na szczeblu europejskim w dużej mierze wpłynął na to, jak długo trwało wyłonienie spośród zainteresowanych organizacji mówców na sesję plenarną, jak i na podział pomiędzy siebie przysługującego im łącznie czasu.

Podczas serii spotkań Grup kontaktowych¹² NGOs próbowały wyłonić ze swego łona tych, którzy będą mieli prawo głosu podczas sesji plenarnej. Z jednej strony chciano uniknąć powtórzenia mocno krytykowanej ‘konsultacji’ NGOsów podczas konwentu przygotowującego tekst Europejskiej Karty Podstawowych Praw kilka lat wcześniej, kiedy to zafundowano uczestnikom całodzienny maraton dwuminutowych wypowiedzi na każdy możliwy temat. Z drugiej strony Prezydium Konwentu nie miało zamiaru wyznaczać, który NGO ma, a który nie ma prawa się wypowiadać.

Tam, gdzie istnieją silne platformy czy nieformalne porozumienia (Platforma europejska organizacji społecznych, organizacje zajmujące się rozwojem trzeciego świata, organizacje ochrony środowiska), dość szybko wyznaczono mówców (grupa kontaktowa dla organizacji społecznych potrzebowała na to zaledwie kilkanaście minut), przyznając im nawet po 10 minut. Organizacje uczestniczące w grupie kontaktowej dla NGOsów zajmujących się kulturą oraz kościołów walczyły o podział przysługujących im 25 minut przez prawie trzy godziny.

Głównym kluczem decydującym zarówno o tym, kto, w jaki sposób i jak licznie uczestniczył w spotkaniach grup kontaktowych, była ich obecność w Brukseli. Mało było czasu na samoorganizację NGOs z całej prawie Europy (zaledwie dwa tygodnie), jak i początkowo restrykcyjne ograniczenie uczestnictwa do sieci europejskich niekorzystnie wpłynęły na charakter sesji plenarnej z 24-25 czerwca.

Tam, gdzie istnieją silne platformy czy nieformalne porozumienia... dość szybko wyznaczono mówców... Organizacje uczestniczące w grupie kontaktowej dla NGOsów zajmujących się kulturą oraz kościołów walczyły o podział przysługujących im 25 minut przez prawie trzy godziny.

Spotkania Grup Kontaktowych przez wielu członków Prezydium Konwentu (którym polecono prowadzenie spotkań) potraktowane zostały początkowo jako zło konieczne. Podejście to w kilku przypadkach dość szybko uległo zmianie, gdy pojawiła się rzadka dla Delegatów na Konwent okazja dyskusji z osobami formalnie nie związanymi z Konwentem, ale do niej merytorycznie przygotowani i tematem zainteresowani.

Czerwcowej sesji plenarnej przewodniczył Jean-Luc Dehaene. Wypowiadali się przedstawiciele wybranych NGOów, oficjalni obserwatorzy Konwentu, jak i sami Delegaci¹³. Do najlepszych wypowiedzi ze strony NGOów należy zaliczyć cztery spośród prawie czterdziestu, które zostały wygłoszone przez przedstawicieli organizacji pozarządowych:

- Marie-Françoise Wilkinson, ustępujący Dyrektor Europejskiej Sieci Przeciwko Ubóstwu (European Anti-Poverty Network) zwróciła uwagę na fakt, że choć politycy często uważają, że wyborcom zależy przede wszystkim na bezpieczeństwie (czytaj: ochronie przed przestępcami), to pragną czuć się bezpiecznie zwłaszcza jeżeli chodzi o ochronę ich praw i zabezpieczeń socjalnych i zdrowotnych. W tej dziedzinie jednak Unia Europejska jest, przez nacisk kładziony na wolny rynek i konkurencyjność europejskiej gospodarki, postrzegana jako zagrożenie dla systemów zabezpieczeń istniejących w krajach członkowskich. Tak jak i inne sieci socjalne, EAPN domaga się od Konwentu wyznaczenia drogi do Europy, w której lepiej zrównoważone są jej elementy gospodarcze i socjalne;
- Dick Oosting, dyrektor brukselskiego biura *Amnesty International*, zwrócił uwagę na fakt, że walka z terroryzmem zadała kolejny cios polityce unijnej dotyczącej praw człowieka. Nie chodzi tu jedynie o brak przejrzystego stosowania kryteriów praw człowieka wobec krajów rozwijających się, czy podporządkowanie tej kwestii kryteriom ekonomicznym i handlowym. Unia traktuje prawa człowieka jako obowiązek, który należy nałożyć na innych, sama nie do końca mu podlegając. Takie kryterium stosuje się wobec krajów kandydujących, ale nie będzie ich już obowiązywać po osiągnięciu członkostwa w Unii¹⁴;
- krytyka o podobnym wydźwięku wygłoszona została przez Simona Stockera z organizacji *Eurostep*, która zajmuje się sprawami rozwoju krajów trzeciego świata. Z jednej strony Unia deklaruje szczytne intencje i cele przy programach pomocowych, jednak są one często podporządkowane priorytetom ekonomicznym i handlowym. Podobnie rzadko czy też w niejasny sposób stosowane są kryteria kontroli i przestrzegania przez kraje otrzymujące pomoc standardów praw człowieka¹⁵;
- istotne były także postulaty wygłoszone jako wnio-

ski z Konwentu Wsi (*AgriCultural Convention*), krytykujące negatywny wpływ na jakość żywności, szanse krajów rozwijających się, jak i rozwój wsi przez stosowanie Wspólnej Polityki Rolnej w jej obecnym kształcie¹⁶.

Najczęściej pojawiające się w wystąpieniach NGOów wątki dotyczyły nadania mocy prawnej Europejskiej Karcie Podstawowych Praw Obywatelskich, jak i zapewnienia stałego i przejrzystego dialogu pomiędzy NGOami a zreformowaną Unią. Göke Frerichs, przewodniczący europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego stwierdził, że aby Komitet mógł się stać „domem dla zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego”, kryteria i sposób wyboru delegatów do Komitetu przez kraje członkowskie Unii muszą ulec zmianie.

Jednak najbardziej zażyły kontakt nawiązany został pomiędzy Prezydium Konwentu a grupą reprezentującą ośrodki badawcze i uniwersytety. Grupa robocza Konwentu jak i Grupa Kontaktowa naukowców ogłosiły chęć dalszej współpracy.

Znaczące (choć mało zrozumiałe) było zaliczenie przez Konwent reprezentacji samorządów regionalnych i gminnych do organizacji społeczeństwa obywatelskiego. Wypowiedzi ich przedstawicieli (w tym regionów o uprawnieniach ustawodawczych) miały całkowicie odmienny charakter, też ze względu na to, iż były bardziej roszczeniowe oraz o większym oddźwięku od wielu stanowisk NGOów.

Rzadko, choć za każdym razem pozytywnie, wspomniano bezpośrednio o rozszerzeniu Unii Europejskiej, czy to uznając, że tworzenie lepszej Europy musi zostać poprzedzone przez udane rozszerzenie Unii (Mary McPhail, Europejskie Lobby Kobiet – *European Women's Lobby*), czy przez nadzieję wyrażoną przez Frédérique Chabaud z Europejskiego Forum Sztuki i Dziedzictwa (*European Forum for the Arts and Heritage*), że kraje kandydujące wpłyną na odtworzenie i wzmocnienie pojęcia kultury europejskiej.

Konwent Młodych

Konwent Młodych, o organizacji którego Przewodniczący Giscard wspominał już podczas inauguracji Konwentu w lutym br., odbył się w dniach 9-12 lipca¹⁷. Wzięło w nim udział 210 młodych osób z krajów członkowskich i kandydujących. Polska reprezentowana była przez 7 osób.

Komentarze niektórych uczestników (114 pań, 96 panów, czyli pierwszy raz wokół Konwentu nie było dominacji ilościowej mężczyzn) zwracały uwagę na brak czasu, jak i na znaczną dominację osób należących do organizacji młodzieżowych związanych z opcją federalistyczną, jak i na przewagę wśród delegatów studentów kierunków humanistycznych.

W związku z niedosytem związanym z wynikami Konwentu Młodych, zgłoszony został pomysł, aby

Konwent Młodych spotkał się po raz kolejny zimą tego roku lub wiosną 2003r.

Oceny fazy słuchania

Celem fazy słuchania, spotkania Konwentu Młodych, internetowego Forum Konwentu, jak i sesji plenarnej dla NGO-sów, była legitymizacja działań Konwentu przez szeroki udział w jego pracach obywateli Europy. Zarówno uważna lektura sprawozdań Delegatów z poszczególnych krajów uczestniczących w Konwencie dotyczących ich udziału w kontaktach z obywatelami, jak i wyniki Eurobarometru pokazują jednak wyraźnie, że w krajach Unii o Konwencie służyło jedynie 28% badanych¹⁸. A to co jest nieznanne nie jest przez nich obdarzane zaufaniem.

Choć większość organizacji pozarządowych, które biorą udział w Konwencie deklaruje, że starają się wyjść poza Brukselę, to w tej kwestii nie ma póki co większego zaangażowania organizacji spoza sieci europejskich. W przygotowaniach do sesji plenarnej 24-25 czerwca, najbardziej organizacjom pozarządowym dał się we znaki brak czasu i dość osobliwy tryb wyłaniania mówców spośród NGO-sów. Do głosu dostali się siłą rzeczy nie najbardziej twórczy czy elokwentni działacze pozarządowi lub też rzecznicy znanych organizacji (jak np. *Oxfam*, *Attac*), ale raczej ci, którzy są obecni w Brukseli.

Delegaci do Konwentu jak i dziennikarze obecni na sesji (często kojarzący NGO-sy bardziej z rozróbą uliczną) mogli zatem wysłuchać przez prawie osiem godzin wielu słusznych, często bardzo profesjonalnych, ale jednak sztywnych, wręcz grzecznych przemówień. Niemniej jednak, wielu Delegatów do Konwentu zadeklarowało swoje zadowolenie z faktu, że poza dyskusją o instytucjach i układzie prawnym Unii można było nareszcie usłyszeć coś na temat socjalne czy ochrony środowiska.

Nic dziwnego, że z tej sytuacji skorzystali nieliczni obecni w Konwencie eurosceptycy, jak np. William Abitbol, David Heathcoat-Amory, czy Jens-Peter Bonde. Oskarżyli oni Przewodniczącego Dehaene o myślenie oczu, stwierdzając, że wypowiedzieli się jedynie wybrańcy, którzy finansowani są z pieniędzy unijnych¹⁹. Jest jednak niemal pewne, że grupy przeciwnie silnej Unii umyślnie się wycofały z udziału w konsultacjach z NGO-sami, w których były na początku obecne, tak aby móc potem proces zdyskredytować, twierdząc, że z Konwentem nie spotkali się obywatele, lecz jedynie elity brukselskie.

Poza tym zainteresowanie samych NGO-sów też było w końcu mniejsze aniżeli się spodziewano. Zarówno przy spotkaniach Grup Kontaktowych jak i w przypadku samej sesji plenarnej, wiele z zapowiedzianych osób po prostu nie pojawiło się (24-25 czerwca z zapowiedzianych 600 uczestników z NGO-sów przybyła połowa). Sale spotkań, przygotowane na dyskusje pomiędzy Delegatami do Konwentu a NGO-sami nie zostały ani razu wykorzystane.

Od początku ze strony Prezydium Konwentu kładziony był nacisk na potrzebę organizacji przez samych Delegatów spotkań w krajach biorących udział w Konwencie. Delegaci z każdego kraju przygotowali sprawozdania ze swoich działań na rzecz popularyzacji Konwentu i słuchania głosu obywateli²⁰. Z polskiego sprawozdania wynika, że

Delegaci do Konwentu jak i dziennikarze obecni na sesji (często kojarzący NGO-sy bardziej z rozróbą uliczną) mogli zatem wysłuchać przez prawie osiem godzin wielu słusznych, często bardzo profesjonalnych, ale jednak sztywnych, wręcz grzecznych przemówień. Niemniej jednak, wielu Delegatów do Konwentu zadeklarowało swoje zadowolenie z faktu, że poza dyskusją o instytucjach i układzie prawnym Unii można było nareszcie usłyszeć coś na temat socjalne czy ochrony środowiska.

gdyby nie działania rządu i Delegatów, na temat przyszłości Europy u nas nikt by tej kwestii nie rozważał. Ogólny brak zainteresowania zdaje się być dość powszechny: tak na przykład specjalna sesja Zgromadzenia Narodowego w Paryżu przyciągnęła nie tylko niewiele NGO-sów czy związków zawodowych, ale poza czterema członkami prezydium Zgromadzenia, obecni byli dwaj posłowie.

Taki brak zainteresowania nie powinien dziwić. Temat Konwentu niewielu poza politologami i działaczami w Brukseli może *a priori* zainteresować. Z drugiej strony zainteresowanie zapewne wzrośnie w momencie, kiedy pojawią się kontrowersyjne pomysły czy rozwiązania, które biją w jakiejś *status quo*. Od tego momentu zarówno zainteresowanie rządów i parlamentów narodowych, jak i mediów, a w końcu też obywatele zapewne wzrośnie.

Co dalej

Konwent opublikował kalendarz kolejnych sesji plenarnych, który obejmuje okres do końca roku²¹. Do września, istniejące już grupy robocze, które mają za zadanie przeprowadzenie pogłębionej debaty nad niektórymi problemami, zakończą swe prace. Powołano już cztery nowe grupy na temat: praw obywatelskich i bezpieczeństwa; uproszczenia procedur legislacyjnych; polityki zagranicznej oraz polityki obronnej.

Będzie to zapewne też czas, kiedy mocniej zaczną naciskać na Konwent różne grupy interesu, w tym NGO-sy. *Attac*, ruch przeciwny globalizacji, zapowiada na jesień serię spotkań 'Forum Społecznego', przygotowujących Europejskie Forum Społeczne, zaplanowane we Florencji na początku li-

stopada br.²². Może koniec obecnego sezonu ogórkowego pozwoli także zakończyć gorszące i coraz bardziej otwarte potyczki pomiędzy dwoma koalicjami NGOów, Grupą Kontaktową oraz Stałym Forum Społeczeństwa Obywatelskiego.

A do wiosny 2003r. Konwent zamierza uwzględnić wszystkie te najróżniejsze oczekiwania, marzenia i stanowiska i umieścić je w swoim końcowym dokumencie stanowiącym propozycję konstytucji dla Europy oraz reformy Unii Europejskiej. Takie są przynajmniej zamierzenia Przewodniczącego Giscarda²³.

Rekomendacje dla polskich NGOów

- najbardziej skutecznym sposobem wpływania na przebieg Konwentu są spotkania z Delegatami oraz wysyłanie na ich ręce stanowiska własnej organizacji; bardziej cenione będą takie opracowania, które zawierają konkretne propozycje rozwiązania jakiegoś zagadnienia opisanego w Deklaracji z Laeken i bazują na wynikach spotkań publicznych czy też badań i ankiet;
- polskimi Delegatami do Konwentu są:
 - w imieniu rządu RP: Minister Danuta Hübner (e-mail: Andrzej_Kosnikowski@mail.ukie.gov.pl) oraz jej zastępca, Pan Janusz Trzciński (e-mail: mposzwin@kprm.gov.pl);
 - w imieniu Sejmu RP: Poseł Józef Oleksy (e-mail: tomasz.wiesniak@sejm.gov.pl) oraz jego zastępczyni, Posłanka Marta Fogler (e-mail: marta.fogler@sejm.gov.pl)
 - w imieniu Senatu RP: Senator Edmund Wittbrodt (e-mail: ewittbro@sunrise.pg.gda.pl) oraz jego zastępczyni, Senator Genowefa Grabowska (e-mail: ksz@nw.senat.gov.pl).
- NGOsy zainteresowane Konwentem i pragnące na niego wpłynąć nadal mogą się zapisać na strony internetowe Forum (<http://european-convention.eu.int/default.asp?lang=EN>).

Paweł Krzeczunowicz

¹ Konwent ma własną obszerną stronę internetową. Godne uwagi są przede wszystkim sprawozdania ze spotkań Konwentu jak i materiały pomocnicze, które naświetlają niektóre zagadnienia, nad którymi się zastanawiają Delegaci na Konwent. Patrz: <http://european-convention.eu.int/bienvenue.asp?lang=EN>.

² Szersze informacje dotyczące grup roboczych pod adresem http://european-convention.eu.int/doc_wg.asp?lang=EN.

³ Tekst Deklaracji istnieje również po polsku: http://www.msz.gov.pl/Unia_Europejska/laeken_deklaracja.html.

⁴ http://europa.eu.int/futurum/forum_convention/index_en.htm

⁵ <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/02/cv00/00112en2.pdf>

⁶ Komitet utworzył oddzielne strony internetowe dotyczące Konwentu – http://www.esc.eu.int/pages/en/acs/SCO/future_europe/home.htm

⁷ Strona internetowa EPIN – www.epin.org.

⁸ Strona internetowa Konwentu Wsi – <http://www.agriculturalconvention.org>.

⁹ Dokument ten jest dostępny na stronie – <http://www.socialplatform.org/doclist.asp?SectionID=34>

¹⁰ Podajemy te inicjatywy, które zostały szerzej nagłośnione, niestety nie mamy orientacji na ile takie debaty toczą się regionalnie bądź lokalnie.

¹¹ Pełen tekst pod adresem – <http://wiadomosci.ngo.pl/upload/919.doc>

¹² Sprawozdania z tych spotkań warte są uwagi – <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/02/cv00/00120en2.pdf>.

¹³ Oficjalne streszczenie debaty – <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/02/cv00/00167en2.pdf>.

¹⁴ Tekst wystąpienia – http://www.aieu.be/1/Presentation_on_Human_Rights_to_the_Convention_25June2002.rtf.

¹⁵ Tekst wystąpienia – <http://www.eurostep.org/pubs/position/convention/con020625.htm>

¹⁶ Stanowisko – <http://agriculturalconvention.org/Info/Intervention24June.PDF>.

¹⁷ Osobna strona internetowa Konwentu Młodych – <http://www.youth-convention.net/en/home.html>.

¹⁸ Wyniki według badań Eurobarometru #57 – http://europa.eu.int/comm/public_opinion/archives/eb/eb57/eb57_highlights_en.pdf.

¹⁹ Szczegóły – http://www.bonde.com/index.phtml?selected_topic=9&action=view&article_id=247 oraz <http://www.brugesgroup.com/> (patrz: Occasional Paper #45 'Federalist Thought Control: The Brussels Propaganda Machine').

²⁰ Tekst sprawozdania pod adresem – <http://register.consilium.eu.int/pdf/en/02/cv00/00144en2.pdf>.

²¹ Patrz – <http://european-convention.eu.int/docs/Meetings2EN.pdf>

²² Więcej szczegółów na stronach <http://www.fse-esf.org>, patrz także „Kalendarium”.

²³ Podsumowanie Giscarda dotyczące fazy słuchania – <http://ue.eu.int/pressdata/FR/conveur/71672.PDF>.

Europejski Komitet Ekonomiczny i Społeczny, ciało doradcze Komisji Europejskiej mające oficjalnych obserwatorów w Konwencie, postrzega brak równowagi w udziale organizacji pozarządowych z krajów kandydujących w debacie wokół Konwentu. W związku z tym Komitet na swojej stronie internetowej udostępnił ankietę on-line (w językach: angielskim, niemieckim i francuskim).

Zachęcamy zainteresowane polskie organizacje pozarządowe do jej wypełnienia. Ankietę znaleźć można na stronie:

http://www.esc.eu.int/pages/en/acs/SCO/future_europe/pays-candidats/forum_en.htm

Komitet planuje zorganizowanie najprawdopodobniej pod koniec tego roku spotkania z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego krajów kandydujących nt. przyszłości UE, na które zaproszone zostaną organizacje, których odpowiedzi na ankietę okażą się najciekawsze. ■

Wkład europejskich sieci organizacji pozarządowych do Konwentu Europejskiego

Większość europejskich sieci organizacji pozarządowych przygotowała swoje stanowisko, będące wizją czy zbiorem postulatów jaka ma być przyszła Europa i jak ma wyglądać reforma UE. Stanowiska zostały zamieszczone na Forum Konwentu lub zaprezentowane podczas plenarnej sesji Konwentu poświęconej społeczeństwu obywatelskiemu. Poniżej omówione zostały niektóre z nich.

Włączenie Karty Podstawowych Praw do Traktatu

Organizacje, w szczególności te zajmujące się rozwojem społeczeństwa obywatelskiego uważają, iż jedną z najważniejszych kwestii w przyszłej Europie jest włączenie Karty Podstawowych Praw do opracowywanego Traktatu.

Większość organizacji uważa jednak, że aby włączyć Kartę do Traktatu najpierw należy wprowadzić poprawki, ponieważ istnieją w niej znaczne braki, co może doprowadzić do regresu, a nie do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Według sieci europejskich do podstawowych braków w Karcie należą m. in.:

- prawo do mieszkania,
- prawo do pracy,
- prawo do minimalnych dochodów,
- prawo do rodziny, prawo do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym,
- prawo dla organizacji pozarządowych do konsultacji,
- prawo do korzystania przez obywateli państw trzecich z praw do pracy na równi z obywatelami Unii Europejskiej,
- prawo do swobodnego przemieszczania się.

Do organizacji lub sieci organizacji, które popierają ten wniosek należą między innymi: Europejska Platforma Organizacji Społecznych (*Social Platform*), ATD – Czwarty Świat, *EWLA* (Europejskie Stowarzyszenie Kobiety Prawników), *Euronet* oraz Amnesty International. Ta ostatnia organizacja uważa, że brakuje ram prawnych do wdrożenia tych zasad oraz instrumentów i kompetencji unijnych w egzekwowaniu tych praw – a wiele z nich w granicach Unii jest nadal łamanych. Brak przejrzystości, według Amnesty, powiększa jeszcze bardziej ten problem. Uważa również, że nie tylko tradycyjne prawa polityczne i obywatelskie powinny być brane pod uwagę, ale całe szerokie spektrum praw niedostrzeganych do tej pory. Potrzebna jest kompleksowa wizja przyszłej Unii zarówno w zakresie wewnętrznych spraw, jak i jej roli w świecie. Dialog społecz-

ny, przybliżenie Unii obywatelowi niezbędne są do poprawy istniejącej sytuacji.

Nie wszystkie organizacje uważają, że zmiany w Karcie są potrzebne. *Initiative pour des services d'utilité publique en Europe ISUPE* (Inicjatywa na rzecz Organizacji Pożytku Publicznego) jest za włączeniem Karty do Traktatu, ale bez wprowadzania jakichkolwiek zmian, bowiem te mogłyby zagrozić jej spójności.

Dialog obywatelski

Kolejna istotna kwestia to konsultacje z organizacjami pozarządowymi. Platforma Społecznych NGOs proponuje stworzenie ram prawnych (przez nowy artykuł Traktatu), gwarantujących efektywniejszą formę dialogu obywatelskiego. Ponadto Platforma kładzie nacisk na wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w Komitecie Ekonomiczno-Społecznym, tak aby Komitet ten stał się reprezentacją wyraźnych trzech grup: pracodawców, pracowników i NGOs.

Dzięki dialogowi obywatelskiemu, jak uważa w swoim stanowisku Amnesty International, zwiększy się także szansa na polepszenie sytuacji w kwestii przestrzegania praw człowieka.

ETWelfare (Europejski Okrągły Stół Charytatywnych Stowarzyszeń na rzecz Dobrobytu) i *Eurostep* również proponują poprawki związane z dialogiem obywatelskim. Ważne jest, aby sprawy Unii Europejskiej były jak najbliższe zwykłemu obywatelowi, dlatego niezbędny jest nieustający dialog ze wszystkimi aktorami społeczeństwa obywatelskiego. *ETWelfare* proponuje, aby w europejskiej polityce społecznej istniał zapis o współpracy z organizacjami typu non-profit zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym. Polityka społeczna Unii musi należeć do wspólnych kompetencji instytucji europejskich oraz państw członkowskich.

Żeby podkreślić istotną rolę Europy w świecie do dialogu powinny zostać włączone także NGOsy z krajów rozwijających się (tak uważa *Eurostep*), a współpraca w dziedzinie zrównoważonego rozwoju powinna należeć zarówno do kompetencji instytucji unijnych, jak i wewnątrzpaństwowych.

Równość kobiet i mężczyzn

Bardzo ważną kwestią poruszaną głównie przez organizacje praw człowieka oraz organizacje kobiece to sprawa równouprawnienia kobiet i mężczyzn.

EWLA podkreśla, iż w wyniku prac Konwentu muszą być zagwarantowane równe prawa i wolności dla ko-

biet i mężczyzn. Konstytucja to nie tylko podział i definicja kompetencji, ale przede wszystkim zapewnienie podstawowych praw i wolności, które Unia musi zatwierdzić, jeśli chce być stabilna i wiarygodna. Stanowisko to ściśle wiąże się z poparciem dla włączenia Karty Podstawowych Praw do Traktatu, ale dopiero po jej zrewidowaniu. Propozycje zmian to m.in. zawarcie w Traktacie tzw. artykułu antydyskryminacyjnego: „kobiety i mężczyźni mają równe prawa we wszystkich dziedzinach. Aby zapewnić w praktyce tę równość, zostały wyznaczone pewne standardy, które w pierwszej instancji mają na celu poprawę sytuacji kobiet”.

Ponadto należy wprowadzić sankcje wobec krajów członkowskich Unii za nieprzestrzeganie praw i wolności, oraz żeby warunkiem akcesji do struktur Unii Europejskiej było zagwarantowanie tych praw.

Prawa dziecka

Zapewnienie godziwego życia dzieciom to jeden z ważniejszych tematów, które muszą zostać poruszone przy okazji dyskusji o przyszłości Europy. Dzieci również są obywatelami Unii Europejskiej, o czym nie można zapominać: jest to główny postulat organizacji działających na rzecz ochrony dzieci.

Stanowisko między innymi zajęła Europejska Sieć na rzecz Dzieci EURONET. Populacja dzieci w Unii Europejskiej sięga 90 mln osób, jednocześnie nie ma jasnego statusu dziecka w dokumentach europejskich. Zwierzęta otrzymały ze strony Unii ochronę prawną wcześniej niż dzieci. I mimo, że wszystkie państwa UE podpisały Międzynarodową Konwencję Praw Dziecka, to w wielu przypadkach łamane są ich podstawowe prawa. Dotychczasowy Traktat w bardzo ograniczony sposób określa kompetencje w zakresie ochrony praw dziecka i taka sytuacja ma bardzo negatywny wpływ na legislację dotyczącą reklam czy produkcji bezpiecznych zabawek. W chwili obecnej w kręgu zainteresowania Unii są przede wszystkim młode osoby, w wieku od 15 do 24 lat, głównie z punktu widzenia edukacji i poradnictwa zawodowego. Dzieci poniżej 15-go roku życia są pozbawione jakiegokolwiek ochrony prawnej ze strony Unii. Najpełniejszym dokumentem obejmującym prawa dziecka jest Międzynarodowa Konwencja Praw Dziecka podpisana w 1989r., dlatego istotne jest, aby została ona włączona do Karty Praw Podstawowych i tym samym do Traktatu.

W wielu stanowiskach organizacji pozarządowych pojawia się wątek dzielenia kompetencji pomiędzy instytucje Unii Europejskiej a rządy narodowe. Ważne kwestie, takie jak dobro dzieci, nie powinny pozostawać jedynie w gestii państw, ale pojawiać się także na forum Unii Europejskiej. Dzięki temu będzie można osiągnąć lepsze rezultaty w rozwiązywaniu problemów.

Podstawowe usługi

Inicjatywa na rzecz Organizacji Użyteczności Publicznej, poprzez którą reprezentowane są główne dziedziny z zakresu użyteczności publicznej (energia, transport, poczta, telekomunikacja)¹, wysunęła wniosek o wzmocnienie i promowanie pozycji tych usług, aby nie były postrzegane jedynie w kategorii konkurencji gospodarczej, ale jako gwarancja wzmocnienia obywatelstwa europejskiego i polepszenia sytuacji Europejczyków.

Prawo humanitarne

Podstawową propozycją Międzynarodowego Czerwonego Krzyża jest stanowisko, aby zwiększyć świadomość społeczeństwa w rozumieniu Międzynarodowego Prawa Humanitarnego i aby uzupełnić cele Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa następującym stwierdzeniem: „należy brać pod uwagę obowiązek szanowania Międzynarodowego Prawa Humanitarnego” oraz drugie stwierdzenie, że: „wszelkie decyzje czy działania, w szczególności misje petersberskie², muszą współgrać z Międzynarodowym Prawem Humanitarnym”.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Jednym z głównych celów Unii musi być walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Według ATD – Czwarty Świat walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym powinna być w czołowie priorytetów Unii Europejskiej w przyszłości i takie stwierdzenie powinno zostać zamieszczone w przyszłym Traktacie. Środki do zwalczania biedy i społecznego wykluczenia muszą być wzmocnione. Aby to osiągnąć, niezbędne jest, aby Unia szerzej stosowała mechanizmy pozwalające na wymianę doświadczeń pomiędzy krajami Unii, jak i prowadzące do udziału osób doświadczających ubóstwo w określeniu i ocenie takiej polityki.

Dołącza do tych wniosków między innymi także Platforma Społeczna, według której powinno zostać zapisane w Traktacie, że w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym uczestniczą aktywnie organizacje społeczne. Między innymi Platforma uważa, że dobrym rozwiązaniem byłoby włączenie do współpracy grup najbardziej podatnych na wyżej wymienione zjawiska.

Oto niektóre z poruszanych przez wybrane sieci europejskich organizacji pozarządowych kwestii. Jednak wiele innych organizacji oraz sieci także przysłało swoje stanowiska na temat przyszłości Europy.

Pełne teksty stanowisk można znaleźć na stronie internetowej Forum Konwentu:

**[http://europa.eu.int/futurum/
forum_convention/doc_bis_en.htm#o](http://europa.eu.int/futurum/forum_convention/doc_bis_en.htm#o)**

opracowała Nina Musiał

¹ Nie mylić z pożytkiem publicznym, czyli działalnością społeczną, charytatywną, na rzecz dobra społecznego, publicznego.

² Określające działania w sytuacjach kryzysowych.

Wkład polskich organizacji pozarządowych do debaty o przyszłości Europy

Analiza polskich stanowisk nadesłanych do internetowego Forum Konwentu Europejskiego oraz stanowisko polskich przedstawicieli na Konwent Młodych.

Nie ilość, lecz jakość...

Ze strony polskich środowisk pozarządowych spłynęło niewiele opinii do otwartej debaty nt. przyszłości Europy. I choć nie ilość a jakość jest ważna, tym bardziej, że najbardziej wartościowsze są wspólne stanowiska wielu organizacji działających na jednym obszarze, to jednak warto zaznaczyć że nasze jedyne 3 stanowiska i tak były najliczniejsze w porównaniu do tekstów NGOs z innych krajów kandydujących. Z Węgier napłynęły 2 opinie, po jednej z Czech, Rumunii i Bułgarii oraz jedna opinia tureckiego instytutu naukowo-badawczego.

Polskie stanowiska odnoszą się do różnych aspektów przyszłości Europy w zależności od profilu organizacji czy koalicji organizacji nadsyłającej opinię. Polska Fundacja im. Roberta Schumana w sposób profesjonalny opracowała odpowiedzi na pytania o reformę UE zadane po szczycie państw członkowskich w Nicei. Podobny charakter ma stanowisko Bartłomieja Nowaka i Rafała Rowińskiego, dwóch spośród polskich reprezentantów na Konwent Młodych. Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli skoncentrowało się na ogólnej wizji Europy i wartościach europejskich biorąc pod uwagę w szczególności rolę społeczeństwa obywatelskiego. Polskie środowiska kobiece w jednym wspólnym stanowisku¹ odwoływały się głównie do podstawowych praw obywatelskich, w szczególności do równouprawnienia kobiet i mężczyzn.

Unia Europejska bliższa obywatelom.

Zasada subsydiarności

We wszystkich stanowiskach na pierwszym planie znalazła się potrzeba przybliżenia Unii Europejskiej obywatelom oraz zasada subsydiarności. Działania podejmowane w ramach UE powinny być wykonywane na możliwie najniższym szczeblu oraz jak najbliżej obywateli. Ludzie powinni mieć jasność kto i jaką politykę prowadzi oraz mieć możliwość wpływu na te działania.

Zagwarantowanie podstawowych praw.

Zwalczanie marginalizacji społecznej.

Drugą najczęściej wspomnianą kwestią jest zagwarantowanie obywatelom podstawowych praw. Jednak jedynie młodzi konwentyci ustosunkowali się do Europejskiej Karty Podstawowych Praw – są za jej wiążącym charakterem i włączeniem do nowej wersji Traktatu UE. Dla organizacji kobiecych, jak również dla Przed-

stawicielstwa polskich NGOs w Brukseli, bardzo istotne są zagadnienia możliwości jak najszerzego korzystania z podstawowych praw i ich egzekwowania – chodzi tu o równouprawnienie kobiet i mężczyzn, jak i objęcie ochroną prawną osób nieposiadających obywatelstwa europejskiego, np. osób starających się o azyl, uchodźców, przyjezdnych pracowników.

Ponadto w obu stanowiskach organizacje dają wyraz potrzebie zdecydowanej walki z ubóstwem i marginalizacją społeczną.

Wsparcie organizacji pozarządowych

Ważnym, wspólnym dla wszystkich opinii motywem, było wyraźne podkreślenie znaczącej roli, jaką pełni w Europie trzeci sektor oraz potrzeby wsparcia dla tego sektora:

„Przyszła Europa powinna wspierać rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez inwestowanie w struktury organizacyjne i budowanie trwałego zaplecza finansowego organizacji pozarządowych w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, co jest koniecznym warunkiem dalszego rozwoju demokracji”.

„Komisja Europejska powinna oprzeć się na konsultacjach z szeroką reprezentacją społeczeństwa obywatelskiego (...) przy tworzeniu polityki.”

„Społeczeństwo obywatelskie musi posiadać odpowiednią wiedzę na temat obrad Konwentu, zarówno co do treści jak i formy” - to treści, które odnajdujemy w polskich stanowiskach.

Wsparcie dla krajów, które nie wejdą

w pierwszej turze do UE

oraz dla krajów rozwijających się

Przedstawicielstwo polskich NGOs w Brukseli mocno podkreśla potrzebę solidarności z krajami trzecimi zarówno w Europie, jak i poza nią. *„Europa, do której dążymy, powinna zapewnić, że kraje te nie zostały odsunięte na margines oraz że nie staną się przez to zagrożeniem dla nas. (...) powinna kontynuować rozwój swych związków partnerskich z krajami rozwijającymi się na całym świecie. Organizacje pozarządowe w Polsce pragną włączyć się we współpracę UE z tymi krajami.”*

Ponadto Przedstawicielstwo apeluje o solidarność między regionami UE – tak, aby te najbardziej opóźnione miały odpowiednie wsparcie i pomoc w rozwoju.

Ta wizja przewija się również, choć w mniejszym stopniu, w pozostałych stanowiskach.

Reforma instytucjonalno-prawna Unii Europejskiej

W tej kwestii szczegółowo wypowiedziała się Polska Fundacja im. Roberta Schumana oraz przedstawiciele na Konwent Młodych.

Młodzi konwentyści odważyli się wskazać, które konkretnie obszary powinny znajdować się w czyich kompetencjach. I tak, do wyłącznych kompetencji UE zaliczają oni: politykę monetarną i celną, handel zagraniczny, politykę zagraniczną i finanse UE. Podział kompetencji (Unia daje wytyczne a kraje członkowskie przekładają je na prawo krajowe) powinien mieć miejsce w zakresie: rynku wewnętrznego, ochrony środowiska, rolnictwa, polityki regionalnej i społecznej, wspólnej obrony oraz sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Wyszczególnić można również kompetencje uzupełniające, gdzie Unia jedynie uzupełnia działania krajowe – są to np.: edukacja, sport, ochrona cywilna, kultura, młodzież, turystyka. Najwięcej kontrowersji może budzić przypisanie polityki zagranicznej wyłącznym kompetencjom UE – w tym przypadku Fundacja Schumana ma zdecydowanie odmienne stanowisko, motywując je tym, że polityka ta jest obszarem „*najbardziej wrażliwym z punktu widzenia suwerenności narodowej*”.

Prawie wszystkie stanowiska wspominają o tym, iż przejmowanie na nowo pewnych polityk wspólnotowych pod jurysdykcję narodową bądź regionalną jest niepożądanym i krótkowzrocznym zjawiskiem.

Zarówno Fundacja Schumana jak i Młodzi mają jednakową wizję, co do struktury przyszłego Traktatu. Powinien on składać się z dwóch części – pierwsza typowo konstytucyjna oraz część druga „zawierająca regulacje podlegające łagodniejszym procedurom rewizyjnym”. Oba stanowiska są za wzmocnieniem roli Parlamentu Europejskiego. W obu opiniach podkreśla się również potrzebę współpracy parlamentów narodowych. Fundacja Schumana zauważa, iż rola parlamentów narodowych mogłaby być wzmocniona poprzez zwiększoną kontrolę parlamentów nad reprezentacjami rządów w Radzie UE. Młodzi konwentyści „próbują wpłynąć” na Radę poprzez zwiększenie przejrzystości jej działań – od łatwego dostępu do wszystkich jej dokumentów aż po relacje w TV z przebiegu spotkań Rady. Ponadto Przewodnictwo w Radzie, według Młodych, powinno zostać wydłużone i mogłoby być sprawowane przez trzy kraje w tym samym czasie.

W zakresie Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZB), co do której właściwie zupełnie nie wypowiadają się organizacje kobiece ani Przedstawicielstwo polskich NGOs w Brukseli, Fundacja Schumana i Młodzi mają bardzo sprecyzowane stanowisko. Funkcja Wysokiego Przedstawiciela ds. WPZB i Komisarza ds. polityki zagranicznej powinna zostać scalona w jednej osobie. Parlament powinien mieć więcej uprawnień w ramach tej polityki, więcej kwestii powinno być rozstrzyganych kwalifikowaną więk-

szącją głosów (Młodzi twierdzą nawet, iż wszystkie sprawy powinny być tak rozstrzygane, co oznacza zniesienie prawa weta). UE powinna być samodzielna w operacjach w sytuacjach kryzysowych na terenie Europy, bez potrzeby angażowania NATO.

Równouprawnienie kobiet i mężczyzn

Środowiska kobiece przedstawiły cały szereg postulatów, które nie znalazły się w stanowiskach innych organizacji.

Są one m. in. za tym, aby:

- religia, kultura, tradycja i obyczajowość nie prowadziły do ograniczania praw jednostki, w szczególności praw kobiet, oraz aby nie były usprawiedliwieniem dla jakichkolwiek form dyskryminacji i przemocy; warunkiem tego postulatu jest świeckość Unii Europejskiej i priorytetowe podejście do promowania praw jednostki;
- nie wprowadzać do Preambuły Konstytucji Unii odwołania do Boga;
- zapewniony był powszechny dostęp do nowoczesnej antykoncepcji, do edukacji seksualnej i legalnej i bezpiecznej aborcji;
- zwalczana była przemoc wobec kobiet i handel kobietami;
- wyeliminowany został seksizm i szkodliwe stereotypy dotyczące ról kobiet i mężczyzn;
- zapewniony był równy dostęp do dystrybucji zasobów, stanowisk kierowniczych i reprezentacji politycznej.

Stanowiska nadesłane z Polski nie odzwierciedlają, rzecz jasna, złożoności poglądów sektora pozarządowego. Są raczej wizją, przedstawioną przez te organizacje, które statutowo zajmują się wspieraniem trzeciego sektora w procesie integracji, ich bezpośrednim celem jest informowanie o Unii Europejskiej lub też od dawna prowadzą działania w ramach sieci czy koalicji europejskich i operują retoryką europejską. Brakuje na przykład poglądów organizacji ekologicznych, które zgłosiły propozycję uzupełnienia stanowiska polskiego Przedstawicielstwa NGOs w Brukseli o zagadnienia zrównoważonego rozwoju, niestety już po upływie pierwszego oficjalnego terminu nadsyłania stanowisk.

Polski akcent pozarządowy jest niezwykle połączony w debacie o przyszłości Europy i mamy nadzieję, że te trzy omówione pionierskie stanowiska otworzą drogę do dalszych wypowiedzi. Spodziewamy się też, że taka debata będzie się równie intensywnie toczyła nie tylko w Brukseli, ale także w kraju i że zabiorą w niej głos wraz z nami także inne NGOs jak również polscy Delegaci na Konwent.

opracowała Renata Kozłicka

¹ Podpisane przez m.in.: Centrum Praw Kobiet, Demokratyczna Unia Kobiet, Federacja na Rzecz Kobiet i Planowania Rodziny; Koalicja Karat, Liga Kobiet Polskich, Stowarzyszenie Wschodnio-Zachodnia Sieć Współpracy Kobiet NEWW-Polska, OŚKa i inne organizacje kobiece.

Jak organizacje pozarządowe mogą wpłynąć na kształt Funduszy Strukturalnych w Polsce

Do listopada 2002 roku Rząd Polski musi przedstawić wizję rozwoju kraju, którą urzeczywistniać będziemy przez pierwsze trzy lata naszego członkostwa w UE¹ i dla której dostaniemy wsparcie z Funduszy Strukturalnych. W związku z tym Rząd Polski opracował pierwszą wersję Narodowego Planu Rozwoju (NPR) oraz programy operacyjne, będące planem wydatkowania poszczególnych Funduszy Strukturalnych w Polsce.

Fundusze Strukturalne to:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnictwa (sekcja orientacji)
- Europejski Fundusz Społeczny
- Instrument Finansowy Wspierania Rybołówstwa

Fundusz Spójności (transport i ochrona środowiska) – nie należy do rodziny Funduszy Strukturalnych, ale zwykle omawia się je łącznie za względu na integralność polityki rozwoju kraju/regionu.

Zarówno Narodowy Plan Rozwoju jak i programy operacyjne muszą – według wymogów unijnych – zostać skonsultowane z zainteresowanymi podmiotami (partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe, biznes, środowiska akademickie itp.). W Polsce formalne konsultacje przypadają na okres: połowa lipca-październik 2002.

Od tego co teraz zostanie zapisane w programach operacyjnych i w NPR, zależec będą późniejsze wydatki i projekty realizowane z Funduszy Strukturalnych; od tego na ile zainteresujemy się przedmiotem tych prac, będzie zależała nasza umiejętność (przynajmniej w jakiejś mierze) skorzystania z tych środków; a od tego na ile wykorzystamy obecny czas konsultacji, będzie zależała kultura dialogu administracji publicznej z NGOs przez następne lata.

Na początku 2002r. Ministerstwo Gospodarki (MG) rozpoczęło formalne rozmowy ze Stowarzyszeniem na rzecz Forum Inicjatyw Pozarządowych (FIP) o pomocy w zakresie włączenia NGOsów w przygotowania do Funduszy Strukturalnych.

Z inicjatywy FIP doszło do współpracy niektórych resortów z organizacjami pozarządowymi i środowiskiem akademickim już na etapie tworzenia programów operacyjnych do Funduszy Strukturalnych (był to rodzaj pomocy merytorycznej ze strony NGOsów). Do tych prac NGOsy zostały włączone przede wszystkim przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz w znacznie bardziej ograniczonym stopniu – Ministerstwo Środowiska, które zleciło (niezależnie od FIP)

opracowanie różnych ekspertyz Polskiemu Biurowi Regionalnego Centrum Ekologicznego na Europę Środkową i Wschodnią. W innych dziedzinach – np. rolnictwa, rozwoju przedsiębiorczości – do takiej współpracy z NGOsami nie doszło, (pomimo wielokrotnych nacisków i prób kontaktu ze strony FIP). Trzeba jednak przyznać, że również organizacje pozarządowe, które wiedziały o toczących się wstępnych pracach w tym zakresie, nie wykazały aktywnego i konsekwentnego zainteresowania (i determinacji).

Łącznicy-specjaliści regionalni

FIP we współpracy z Fundacją im. S. Batorego i Przedstawicielstwem Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli zainicjował proces rekrutacji regionalnych łączników-specjalistów. Dzięki poświęceniu i zaangażowaniu się organizacji pozarządowych w poszczególnych regionach, w każdym województwie wybrana została osoba (jedna lub dwie), która ma wspierać proces konsultacji z NGOsami w sprawie regionalnego programu operacyjnego oraz szerzej – czuwać nad przygotowaniem regionalnych organizacji do Funduszy Strukturalnych.

Zadania łączników to przede wszystkim:

1. Opracowanie spójnej koncepcji relacji i przepływu informacji w regionie pomiędzy organizacjami pozarządowymi, urzędami i instytucjami publicznymi, biznesem oraz mediami.
2. Organizowanie konsultacji z sektorem pozarządowym takich dokumentów jak: strategia rozwoju regionu, programy operacyjne i fiszki projektowe pod poszczególne fundusze europejskie, kontrakty wojewódzkie i inne, ściśle związane z wytyczaniem kierunków rozwoju społeczno-ekonomicznego województwa.
3. Dążenie do stałej współpracy z Urzędem Marszałkowskim i innymi samorządami w regionie.
4. Monitorowanie procesu rekrutacji do regionalnych komitetów sterujących i monitorujących, tak aby w komitetach tych znalazł się reprezentant NGOs. Łącznik będzie również monitorował, na ile informacja o rekrutacji do tych komitetów jest rozpowszechniona wśród NGOs.
5. Monitorowanie przetargów w ramach funduszy przedakcesyjnych i Funduszy Strukturalnych.
6. Poradnictwo jak tworzyć konsorcja, udostępnianie najlepszych przykładów konsorcjów (partnerstw) w UE oraz mediowanie pomiędzy podmiotami

- w kierunku utworzenia konkretnego konsorcjum.
7. Informowanie wszystkich zainteresowanych przebiegiem prac, dotyczących przygotowania do funduszy europejskich.
 8. Odpowiadanie na zapytania interesantów w zakresie objętym projektem.
 9. Uczestniczenie w ogólnopolskich spotkaniach i szkoleniach, przeznaczonych specjalnie dla łączników w celu wymiany informacji i doświadczeń m.in. procedur i projektów wypracowanych w danym regionie.

Łącznikami-specjalistami regionalnymi zostali:

kujawsko-pomorskie

Ryszard Kamiński, r.kaminski@pro.onet.pl, 0 608 318 566
Wojciech Szymczak, wszymczak@ecwm.org.pl, wgszymczak@wp.pl,
0 503 798 064; lub kujawsko-pomorskie@eu.ngo.pl

lubelskie

Ewa Paszkiewicz, ewapa@los.lublin.pl, 0 504 359 921
Marek Piasecki, mpias@ffm.lublin.pl, 0 601 976 410
lub lubelskie@eu.ngo.pl

lubuskie

Małgorzata Rulińska, rulinska@poczta.onet.pl, 0 609 636 531
Kazimierz Kisiel, gswmp@kki.net.pl, 0 601 499 466
lub lubuskie@eu.ngo.pl

łódzkie*

Łukasz Waszak, lwaszak@opus.org.pl, (0-42) 617 19 41, 655 06 22
Zofia Koeppel, fundacja@frp.lodz.pl, (0-42) 630 36 67
Anna Szymańska, navicula@life.pl, (0-42) 680 21 00
lub lodzkie@eu.ngo.pl

małopolskie

Agnieszka Ścigaj, scigajka@poczta.onet.pl, 0 606 435 665
Stanisław Alwasiak, s.alwasiak@qdnet.pl, 0 603 177 084
lub malopolskie@eu.ngo.pl

mazowieckie

Marzena Mendza-Drozd, mamd@go2.pl, lub mazowieckie@eu.ngo.pl

podkarpackie

Mariusz Kwiatkowski, kwiatkowski@poczta.onet.pl, 0 604 585 598
Dorota Rosińska-Jęczmienionka, dorota.jeczmienionka@wp.pl,
0 607 928 045; lub podkarpackie@eu.ngo.pl

pomorskie

Marek Hola, keram.aloh@interia.pl, 0 501 592 979
Aleksandra Mąkosza, alexmakosza@poczta.onet.pl, 0 608 145 439
lub pomorskie@eu.ngo.pl

opolskie

Jadwiga Silarska, jadviga.silarska@wp.pl, 0 605 955 145
lub opolskie@eu.ngo.pl

śląskie

Ewa Hajduk, biuro@pkegliwice.pl, (0-32) 231 85 91; lub slaskie@eu.ngo.pl

świętokrzyskie

Dorota Lasocka, dorota@rcie.kielce.pl, 0 609 679 093
lub swietokrzyskie@eu.ngo.pl

warmińsko-mazurskie

Dorota Czarzasta, dorotacz1@wp.pl, 0 609 465 808

Bartłomiej Głuszak, gluszak@wp.pl, 0 609 073 641
lub warmińsko-mazurskie@eu.ngo.pl

wielkopolskie

Beata Przybylska, przybylska_bea@hotmail.com, 0 501 934 793
Andrzej Grzybowski, Andrzej_Grzybowski@um.poznan.pl,
lub wielkopolskie@eu.ngo.pl

zachodniopomorskie

Anna Łączkowska, alacz@wsap.szczecin.pl, 0 608 535 845
Grzegorz Augustowski, gaugustowski@interia.pl, 0 604 755 245
lub zachodniopomorskie@eu.ngo.pl

podlaskie

Barbara Szczerbińska, bastek@zetobi.com.pl, 0 604 504 444
lub podlaskie@eu.ngo.pl

dolnośląskie**

Joanna Mirecka, mirecka@grupasilesia.com.pl, 0 601 702 060
Dariusz Grzemny, dg@plusnet.pl,
Janina Jaszczur, janinaarw@interia.pl, 0 606 222 532
lub dolnoslaskie@eu.ngo.pl

** w programie szkoleniowo-informacyjnym dla łączników uczestniczą tylko dwie osoby, gdyż takie były formalne założenia programu, jednak wewnętrznie województwo łódzkie zdecydowało się na funkcjonowanie trzech łączników*

*** „potrójność” łączników jest sytuacją przejściową*

Jest to oczywiście ogrom zadań, których realizacja lub próby realizacji mogą trwać latami. Często powodzenie w tej mierze zależeć będzie nie tylko od łączników, ale od całego szeregu innych ludzi, podmiotów, czynników. Od czerwca br. łącznicy uczestniczą w cyklu szkoleń przygotowujących ich do sprawowania powyższych funkcji. O ich działaniach informowane są – oprócz organizacji pozarządowych – władze centralne i regionalne. Wszystkie zainteresowane organizacje, które chciałyby skorzystać z usług łączników proszone są, aby miały na uwadze, iż osoby te dopiero się w powyższych kwestiach specjalizują i nie będą w stanie na początku swych prac sprostać wszystkim potrzebom i zapytaniom.

Do końca września br. głównym zadaniem (niezmiernie ambitnym) dla łączników jest przygotowanie:

- strategii opisującej koncepcję współpracy i przepływu informacji w regionie pomiędzy łącznikami, organizacjami pozarządowymi, urzędami i instytucjami publicznymi (np. samorządy, Wojewódzkie Urzędy Pracy, biura obsługi programu Banku Światowego, Organizacje Doradztwa Rolniczego, agencje rozwoju regionalnego itp.), biznesem i mediami oraz planu działania łączników (w pierwszej fazie chodzi głównie o teoretyczną koncepcję takiej współpracy i komunikacji)
- stanowiska organizacji pozarządowych w regionie wobec Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

I Konferencja otwierająca proces konsultacji Narodowego Planu Rozwoju

16 lipca 2002 roku odbyła się I Konferencja otwierająca proces konsultacji Narodowego Planu Rozwoju, zorganizowana przez Ministerstwo Gospodarki – resort koordynujący przygotowania Polski do Funduszy Strukturalnych. Kwestie poruszane na konferencji to przede wszystkim:

- pierwsza prezentacja projektu Narodowego Planu Rozwoju, nad którym prace zakończyły się na tydzień przed Konferencją (projekt można zobaczyć na stronach Ministerstwa Gospodarki <http://www.mg.gov.pl/struktur/DAiP/npr/index.htm>)
- omówienie zagadnień do konsultacji (patrz poniżej)
- makroekonomiczny wpływ środków UE na gospodarkę polską
- harmonogram konsultacji (patrz poniżej) i inne.

Podczas dyskusji najwięcej czasu i wymiany poglądów poświęcono planom wydatkowania funduszy w zakresie ochrony środowiska oraz rolnictwa.

Uczestnikami Konferencji byli przedstawiciele resortów, samorządów regionalnych, wszyscy oficjalni partnerzy społeczni, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane podmioty. Reprezentacja NGOów była skromna (pomimo lobbingu, aby było ich więcej), ale – jak się później okazało – najaktywniejsza. Udział wzięli m.in. Stowarzyszenie na rzecz FIP, Fundacja Batorego, FRDL, Polska Zielona Sieć, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Caritas, Sieć SPLOT, Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży Kana i inne.

Cele konsultacji społecznych –

informacja przygotowana przez Ministerstwo Gospodarki dla uczestników inauguracyjnej Konferencji; publikacja za zgodą Ministerstwa.

„Konsultacji poddawany jest projekt Narodowego Planu Rozwoju (NPR) na lata 2004-2006. Zadaniem konsultacji jest przekazanie informacji o proponowanych kierunkach rozwoju i warunkach korzystania przez Polskę ze środków strukturalnych UE po akcesji oraz o przewidywanych skutkach ekonomicznych i społecznych realizacji tego programu.

NPR jest dokumentem, który określa najważniejsze działania strukturalne, jakie Polska, będąca członkiem Unii Europejskiej zamierza uruchomić w latach 2004 – 2006 przy wykorzystaniu środków wsparcia UE. Struktura celów i priorytetów proponowanych w NPR wynika z programu gospodarczego Rządu – Przedsiębiorczość – Rozwój – Praca.

Polska, przystępując do UE, stanie się pełnym uczestnikiem i beneficjentem polityki spójności społeczno-ekonomicznej, nastawionej na stwarzanie warunków rozwoju dla regionów biedniejszych.

NPR będzie służyć jako podstawa negocjowania przez Polskę głównego [przypis red.] dokumentu – Podstaw Wsparcia Wspólnoty (*Community Support Framework*), określającego kierunki i wysokości wsparcia ze strony Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności na realizację zamierzeń rozwojowych.

Skala spodziewanych transferów finansowych z zasobów funduszy strukturalnych w okresie 2004-2006 sięgać może aż 13,8 mld euro. Łączna suma środków finansowych, włączając publiczne współfinansowanie krajowe i sektora prywatnego, zaangażowanych w realizację NPR, przekroczyć może 23 mld euro².

Dla właściwego określenia celów strategii rozwojowej oraz sposobów jej realizacji, a także dla zwiększenia społecznego zainteresowania realizacją NPR, został zaplanowany wielopodmiotowy mechanizm konsultacji. Do udziału w dyskusji zaproszone jest szerokie grono partnerów, środowisk naukowych, przedsiębiorców, itp. [organizacji pozarządowych – przypis red.]

Konsultacji z partnerami poddany zostanie m. in. układ celów i priorytetów NPR, kryteria podziału środków finansowych oraz system wdrażania programów (podstawowe zagadnienia w formie pytań do dyskusji w załączeniu).

Poza konsultacjami organizowanymi dla projektu NPR, przeprowadzone będą konsultacje dla poszczególnych programów operacyjnych (dokumentów służących realizacji Podstaw Wsparcia Wspólnoty). Konsultacje dla projektów sektorowych programów przeprowadzone będą przez poszczególne ministerstwa odpowiedzialne za przygotowanie programów. Do udziału w nich zostaną zaproszone organizacje społeczne i gospodarcze, których podstawową działalnością są zagadnienia prowadzone przez dany resort, organizacje przedsiębiorców, środowiska naukowe, grupy zainteresowań.

Na poziomie regionalnym zostaną przeprowadzone konsultacje projektów regionalnych programów operacyjnych, wynikających ze strategii rozwoju poszczególnych województw oraz dokumentu zbiorczego o nazwie – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.

Z punktu widzenia sprawności przeprowadzenia konsultacji, niezbędna wydaje się koncentracja wokół najistotniejszych zagadnień zawartych w projekcie NPR. Przedkładając pierwszą, roboczą wersję NPR, Ministerstwo Gospodarki przygotowało ankietę zawierającą kilka podstawowych pytań. [...]

Wnioski wynikające z konsultacji społecznych zostaną wykorzystane w trakcie dalszych prac i zaprezentowane na konferencji podsumowującej proces konsultacji (w listopadzie), jak również umieszczone w ostatecznej wersji dokumentów.”

Pytania (ankieta) do debaty nad Narodowym Planem Rozwoju:

zostały ustalone przez Ministerstwo Gospodarki.

•ródło:

http://www.mg.gov.pl/struktur/DAiP/npr/ankieta_NPR.doc

Harmonogram konsultacji społecznych

został ustalony przez Ministerstwo Gospodarki:

3.09 – 17.10. 2002 r.

Konsultacje w regionach na temat celów i priorytetów zawartych w projekcie NPR i ZPORR

Konferencje organizowane przez MG przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim i wojewódzkim,

- Uczestnicy – przedstawiciele wszystkich szczebli samorządu, wojewody, środowiska, organizacje, instytucje działające na terenie danego województwa
- Ogłoszenie w prasie o procesie konsultacji, planowanej konferencji i wyłonionych podmiotach zaproszonych do konsultacji.
- Umieszczenie na stronach internetowych projektu dokumentów i kwestionariusza podstawowych problemów do konsultacji.
- CEL:
 - prezentacja projektu NPR, ZPORR – strategii i celów na 2004-2004 i ich znaczenia dla rozwoju regionu (MG),
 - prezentacja wyników z procesu konsultacji społecznych w regionie nt. ROP (Regionalne Programy Operacyjne) - gospodarze.

Kalendarium konferencji w województwach: w 2002 roku:

3.09. Zachodnio-Pomorskie	30.09. Podlaskie
4.09. Lubuskie	1.10. Lubelskie
5.09. Wielkopolskie	2.10. Podkarpackie
6.09. Dolnośląskie	3.10. Małopolskie
17.09. Mazowieckie	4.10. Świętokrzyskie
18.09. Łódzkie	15.10. Warmińsko-Mazurskie
19.09. Opolskie	16.10. Pomorskie
20.09. Śląskie	17.10. Kujawsko-Pomorskie

Kalendarium konferencji tematycznych :

30.08.2002 r. – Konferencja dla przedsiębiorców organizowana przez MG

- informacja o przebiegu przygotowań Polski do absorpcji środków strukturalnych,
- informacja o procesie przygotowania dokumentów programowych zgodnie z zasadami funduszy strukturalnych UE

- prezentacja projektu NPR i PO - główne cele i priorytety,
- informacja o przygotowaniach instytucjonalnych do wdrażania programów.

16.09. 2002 r. – Konferencja dla przedstawicieli państw członkowskich i kandydujących do UE organizowana przez MG

- informacja o przebiegu przygotowań Polski do absorpcji środków strukturalnych,
- informacja o procesie przygotowania dokumentów programowych zgodnie z zasadami funduszy strukturalnych
- prezentacja projektu NPR i PO - główne cele i priorytety,
- informacja o przygotowaniach instytucjonalnych,
- informacja o dalszym trybie prac nad NPR i PO i oficjalnym przekazaniu dokumentów przez Rząd RP do Komisji Europejskiej.

26.09.2002 r. – Konferencja dot. zagadnień rynku pracy organizowana przez MG we współpracy z MPiPS

- informacja o przebiegu przygotowań Polski do absorpcji środków strukturalnych,
- prezentacja projektu NPR i PO- główne cele i priorytety,
- informacja o przygotowaniach instytucjonalnych do wdrażania programów.

23.10.2002 r. – Konferencja dot. zagadnień społeczeństwa informacyjnego, sektora badawczo-rozwojowego i nowych technologii organizowana przez MG we współpracy z KBN

- informacja o przebiegu przygotowań Polski do absorpcji środków strukturalnych,
- prezentacja projektu NPR i PO- główne cele i priorytety,
- informacja o przygotowaniach instytucjonalnych do wdrażania programów.

13.11.2002 r. – II KONFERENCJA – podsumowująca konsultacje społeczne w Warszawie organizowana przez MG

Uczestnicy jak podczas w I Konferencji inaugurującej konsultacje społeczne w dn.16 lipca br.

Zakończenie prac nad NPR i przyjęcie przez Rząd nastąpi w listopadzie 2002 r.

opracowała Renata Koźlicka

¹ Przy założeniu, że do UE ustąpimy w 2004; plan rozwoju obejmuje okres do 2006.

² Inne środki finansowe na 3 lata po polskiej akcesji to programy wspólnotowe – ok. 0,5 mld euro oraz mniej niż 1 mld euro gwarancji rolnej w pierwszym roku po akcesji., czyli bardzo ogólnie licząc, Fundusze Strukturalne stanowią ponad 90% całkowitych środków UE dla Polski [przypis red.].

Kalendarium

Wykaz konferencji, seminariów, kongresów, wystaw – wrzesień-grudzień 2002r.

Pełen wykaz konferencji i innych spotkań w okresie wrzesień-grudzień znajduje się na stronie internetowej: www.eu.ngo.pl (konferencje i spotkania).

4-6 września	<p>■ Culture, national identity, and public policy: what role should governments and business play in the arts? Kultura, tożsamość narodowa, polityka wobec społeczeństwa: jaką rolę powinien odgrywać rząd i biznes w dziedzinie sztuki? Miejsce: Lake Como, Włochy Organizator: 21st Century Trust, Kontakt: 21st Century Trust, 25 Museum Street, London WC1A 1JT, Wielka Brytania tel.: +44 (0)20 7323 2099, fax: +44 (0)20 7323 20 88, trust@21stcenturytrust.org http://www.21stcenturytrust.org/</p>	20-21 września	<p>■ Combating terrorism – the role and responsibilities of local authorities Zwalczanie terroryzmu – rola i odpowiedzialność władz lokalnych Miejsce: Luksemburg, Luksemburg Organizator: Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (Rada Europy) Kontakt: CLRAE, Council of Europe, Palais de l'Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, Francja; tel: +33 (0)3 88 41 37 47, fax: +33 (0)3 88 41 27 51, webcplre@coe.int, http://www.coe.fr/cplre</p>	tel: +386 1 2417 135; fax: + 386 1 2417 296 e-mail: smiljana.slivniker@cd-cc.si , www.eadi.org
5 września	<p>■ First consultative meeting of organizations engaged in minority issues in Europe, Pierwsze spotkanie konsultacyjne dla organizacji zajmujących się problematyką mniejszości w Europie Miejsce: Flensburg, Niemcy Organizator: European Centre for Minority Issues Kontakt: ECMI, Schiffbrücke 12, D-24939 Flensburg, tel.: +49 (0)461 141 49 0, fax: +49 (0)461 141 49 19, info@ecmi.de, http://www.ecmi.de</p>	23-24 września	<p>■ Managing Gender Equality: Policies, Tools and Best Practices in Europe Zarządzanie kwestiami równouprawnienia płci: mechanizmy i najlepsze przykłady działań w Europie Miejsce: Maastricht, Holandia Organizator: European Institute of Public Administration EIPA Kontakt: EIPA, P.O. Box 1229, NL-6201 BE Maastricht, tel.: +31 (0)43 32 962 22; fax: +31 (0)43 32 962 96; eipa@eipa-nl.com; http://www.eipa.nl</p>	
7-8 września	<p>■ World market, global day, Rynek światowy i globalizacja Miejsce: Kopenhaga, Dania Organizator: Attac; www.attac.dk Kontakt: Michael Allan; +45 33 21 70 09</p>	23-28 września	<p>■ The enlarged role of the EU in the world – fighting together against global terror Zwiększona rola UE w świecie – wspólna walka przeciwko globalnemu terroryzmowi Miejsce: Bad Marienberg, Niemcy Organizator: Europa-Haus Marienberg, Kontakt: International Federation of Europe Houses, Pestelstrasse 2, D-66119 Saarbrücken, tel.: +49 (0)681 954 52 22, fax: +49 (0)681 954 52 50, e-mail@fime.org, http://www.fime.org</p>	
14 -15 września	<p>■ Conference on gender rights for women in the applicant countries Konferencja na temat równych praw dla kobiet w krajach kandydujących do Unii Miejsce: Kopenhaga, Dania; Organizator: Rada Kobiet; Kontakt: Randi Theil Nielsen; +45 33 12 80 87; www.kvinderaad.dk</p>	25-28 września	<p>■ Multicultural Dilemmas: Identity – Difference – Otherness; Konferencja: "Dylematy wielokulturowości: tożsamość – różnicowanie – odmienność" Miejsce: Ustroń, Polska Organizator: Institute of British and American Culture and Literature, Kontakt: Institute of British and American Culture and Literature, ul. Żytnia 10, 41-205 Sosnowiec, tel.: (0-32) 269 18 88, rachwal@us.edu.pl</p>	
19-21 września	<p>■ EADI 10th General Conference Eastern Enlargement of the EU Implications for development strategies and development co-operation in the 21st Century; X Ogólna Konferencja EADI (European Association of Development Research and Training Institutes); Rozszerzenie Unii Europejskiej na Wschód; Wpływ strategii i współpracy na rzecz rozwoju w XXI w. Miejsce: Ljubljana, Słowenia Kontakt: Congress Centre Cankarjev Dom, Re: EADI02, Presernova 10, SI-1000 Ljubljana</p>	2-5 października	<p>■ EU enlargement: good for Europe – good for citizens? Rozszerzenie UE: dobrze dla Europy – ale czy dobrze dla obywateli?</p>	

3-5 października	<p>Miejsce: Wałbrzych, Polska; Organizator: Salzburger Bildungswerk – Institut für Europa Kontakt: International Federation of Europe Houses, Pestelstrasse 2, D-66119 Saarbrücken, Niemcy; tel.: +49 (0)681 954 52 22, fax: +49 (0)681 954 52 50, e-mail@fime.org, http://www.fime.org</p> <p>■ Copenhagen – Save the Children Conference, Childrens Rights in Europe Konferencja: Prawa dzieci w Europie Miejsce: Kopenhaga, Dania Kontakt: Niels Hjortdal: +45 35 36 55 55 www.redbarnet.dk</p>	21-22 października	<p>■ Understanding decision making in the European Union: Principles, procedures and practice; Zrozumieć proces decyzyjny w Unii Europejskiej: zasady, procedury i praktyka Miejsce: Maastricht, Holandia Organizator: European Institute of Public Administration EIPA; Kontakt: EIPA, P.O. Box 1229, NL-6201 BE Maastricht, tel.: +31 (0)43 32 962 22; fax.: +31 (0)43 32 962 96; eipa@eipa-nl.com http://www.eipa.nl</p>
9-11 października	<p>■ International Conference on Information Society Technologies for Broadband Europe; Międzynarodowa Konferencja na temat technologii Społeczeństwa Informatycznego w Europie; Miejsce: Marriott Grand Hotel, Bukareszt, Rumunia Organizator: Rumuńskie Ministerstwo Komunikacji i Technologii Informatycznych, przy wsparciu Ministerstwa Edukacji i Badań Akademii Rumuńskiej oraz instytutu badawczego INSCC i ICI, oraz w bliskiej współpracy z Dyrektoriatem E, DG Społeczeństwo Informatyczne; Kontakt: http://broadband02.ici.ro</p>	21-22 października	<p>■ International conference on the midway reform of the Common Agriculture Policy (CAP) Międzynarodowa konferencja poświęcona reformom Wspólnej Polityki Rolnej Organizator: The Danish Society for the Conservation of Nature; Kontakt: Thomas Frgemann: +45 39 17 40 44; www.dn.dk</p>
9-13 października	<p>■ Facing the Challenge – a Youth Strategy Against Racism & Related Forms of Discrimination in Europe; Konferencja: „Stawianie czoła wyzwaniom: strategia młodych przeciw rasizmowi i innym związanym formom dyskryminacji w Europie”; Miejsce: Bukareszt, Rumunia; Organizator: UNITED for Intercultural Action Kontakt: UNITED, PB 413, NL-1000 AK Amsterdam, Holandia; tel.: +31 (0)20 6834 778, fax: +31(0)20 6834 582, info@unitedagainstracism.org, www.unitedagainstracism.org</p>	23-25 października	<p>■ First European Social Economy Conference in Central and Eastern Europe: Enlarging the Social Economy; Pierwsza europejska konferencja w Europie Środkowo-Wschodniej poświęcona gospodarce społecznej: poszerzenie UE a gospodarka społeczna Miejsce: Praga, Czechy Organizator: European Confederation of Workers' Co-operatives, Social Cooperatives and Participative Enterprises Kontakt: Antonina Guarrella, CECOP aisbl, Rue Guillaume Tell 59b, B-1060 Bruxelles, Belgia; tel.: +32 (0)2 543.10.33, fax: +32 (0)2 543.10.37, praha@cecop.org, http://www.cecop.org/praha2002</p>
12-20 października	<p>■ NW – Movement of Europe; “Enlarge-ment on rails, a veteran train touring Denmark, campaign for information on the enlargement”; Kampania na rzecz informacji o rozszerzeniu Unii Europejskiej organizowana przez Duński Ruch Europejski Kontakt: Anders Panum Jensen: +45 33 14 11 41; www.europabevaegelsen.dk</p>	29-31 października	<p>■ Kongres na temat Imigracji Miejsce: Saragossa, Hiszpania Organizator: Santa y Real Hermandad del Refugio y Piedad. Kontakt: Crespo de Agüero 1 50004 Zaragoza, Hiszpania refugio.secretaria@telefonica.net</p>
15-17 października	<p>■ Citizen proximity through co-decision; Bliżej obywateli przez proces współdecydowania; Miejsce: Eisenstadt, Austria; Organizator: Europahaus Burgenland Kontakt: International Federation of Europe Houses, Pestelstrasse 2, D-66119 Saarbrücken, Niemcy; tel.: +49 (0)681 954 52 22, fax: +49 (0)681 954 52 50, e-mail@fime.org, http://www.fime.org</p>	4-6 listopada	<p>■ IST 2002 Event (Information Society Technologies); Konferencja poświęcona technologiom społeczeństwa informatycznego Miejsce: Kopenhaga, Dania Organizator: Komisja Europejska Kontakt: info-desk@cec.eu.int, http://europa.eu.int/information_society/programmes/research/ist_event_2002/index_en.htm</p> <p>■ European Social Forum Europejskie Forum Społeczne Miejsce: Florencja, Włochy Kontakt: http://www.fse-esf.org/</p> <p>■ Closed or open frontiers? European refugee and migration policy</p>

<p>25-26 listopada</p>	<p>Otwarte czy zamknięte granice? Europejska polityka migracyjna i wobec uchodźców Miejsce: Paryż, Francja organizator: The Cicero Foundation Kontakt: The Cicero Foundation, 54, rue de Prony, 75017 Paris, tél.: +33 (0)1 43 80 18 21, fax: +33 (0)1 42 67 92 04, info@cicerofoundation.org, http://www.cicerofoundation.org</p> <p>■ From Social Exclusion to Social Integration, debate meeting; Debata: Od Wykluczenia Społecznego do Społecznej Integracji Organizator: Socialpolitisk Forening & ICSW Kontakt: Lole Miller: +45 35 82 83 50 www.socialpolitisk-forening.dk</p>	<p>4-8 grudnia</p>	<p>Warszawa; http://www.npk.gov.pl/konf-6PR/index.html; sekretariat konferencji: Krajowy Punkt Kontaktowy 5. PR UE IPPT PAN; ul. Świętokrzyska 21; 00-049 Warszawa; tel.: (0-22) 826 25 02 fax: (0-22) 828 53 70; e-mail: jsokal@ippt.gov.pl</p> <p>■ Immigration into Countries of the European Union: Policy Approaches on the National and European level Konferencja: „Imigracja do krajów Unii Europejskiej: różne podejścia i polityka na szczeblu krajowym i europejskim”; Miejsce: Bruksela, Belgia; Organizator: Berliner Institut für Vergleichende Sozialforschung, Kontakt: ARGE Europäisches Migrationszentrum (EMZ), Schliemannstr. 23, 10347 Berlin, Germany, tel.: +49 30 4465 1065, fax: +49 30 444 1085, emz@compuserve.com, http://www.emz-berlin.de</p>
<p>25-26 listopada</p>	<p>■ Przyjazne Społeczeństwo Informacyjne w 6. Programie Ramowym Unii Europejskiej; Miejsce: Warszawa, Polska Kontakt: sekretariat konferencji Instytut Elektroniki, Politechnika Śląska ul. Akademicka 16, 44-101 Gliwice telefon: (0-32) 237 1665 faks: (0-32) 237 2225 e-mail: idealist@polsl.gliwice.pl</p>	<p>5-6 grudnia</p>	<p>■ European Forum of Citizen Advice Services, «3 As to connect citizens to EU»; Europejskie Forum Biur Porad Obywatelskich; Miejsce: Parlament Europejski, Bruksela, Belgia; Organizator: ECAS Kontakt: Tony Venables; 53 rue de la Concorde B-1050 Bruxelles; Email: t.venables@ecas.org Website: http://www.ecas.org Tel. +32 (0)2 548 04 90 / (0)2.512.01.13 Fax +32 (0)2 548 04 99 / (0)2.511.90.87</p>
<p>25-26 listopada</p>	<p>■ Konferencja inauguracyjna 6. Program Ramowy UE w Polsce Organizator: Komitet Badań Naukowych Miejsce: Centrum Hotelowo-Kongresowe przy Hotelu GROMADA ul. 17-go Stycznia 32,</p>		

Przypominamy

... że Unia Europejska dofinansowuje uczestnictwo przedstawicieli polskich organizacji pozarządowych w spotkaniach na poziomie europejskim przez Program Akces. Pomoc wynosi do 2,000 Euro i pokrywa do 90% kosztów związanych z uczestnictwem w spotkaniu na terenie państw Unii, czy też krajów do Unii kandydujących. Kolejne terminy składania wniosków (zawierających m.in. budżet i zaproszenie) to 9 września 2002 oraz 14 października 2002. Więcej informacji znajduje się na stronach:

<http://www.cofund.org.pl/access2000/dofinansowanie.html>

Informacje można również uzyskać telefonicznie od pracowników *Funduszu Współpracy* pod numerami: **(0-22) 450 98 82 /83**, lub pisemnie: faksem **450 98 84**, czy pocztą elektroniczną na adres: dialog@cofund.org.pl.

Konferencja „WSPÓLNIE DO WSPÓLNEJ EUROPY” „Together to a common Europe”, Warszawa, 12-14 września 2002

Konferencja „Wspólnie do wspólnej Europy” jest pierwszym spotkaniem dziennikarzy zajmujących się sprawami integracji europejskiej z dziesięciu krajów Europy Środkowo-Wschodniej, które kandydują do Unii Europejskiej: z Czech, Bułgarii, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii i Węgier. Jej celem jest stworzenie forum dyskusji o problemach wspólnych dla całej Europy Środkowej, jej roli w Unii oraz współpraca dziennikarzy środkowoeuropejskich i stworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji.

Konferencja składać się będzie z politycznych debat i warsztatów. Swoją udział w dyskusjach zapowiedzieli: komisarz UE ds. Rolnictwa Franz Fischler, minister ds. europejskich Danuta Hübner, Główny Negocjator Przystąpienia Czech do UE Pavel Telička oraz duński poseł do Parlamentu Europejskiego Jens-Peter Bonde.

Organizatorami są: Fundacja na rzecz Demokracji w Europie Wschodniej (IDEE) w Warszawie (ul. Marszałkowska 10/16 m 25, 00-626 Warszawa, tel. +22 627 18 45, tel/fax +22 627 18 46, e-mail: idee@idee.ngo.pl oraz Forum Dziennikarzy Europy Środkowej.

■ Wydawca:

Warszawskie Biuro
Łącznikowe Przedstawi-
cielswa Polskich Organi-
zacji Pozarządowych
w Brukseli

■ Skład redakcji:

Paweł Krzczunowicz
Renata Kozlicka
Nina Musiał
Katarzyna Morawska
Justyna Duriasz-Bulbak
Urszula Krasnodębska-
Maciuła

■ Projekt graficzny i łamanie:

Michał Polorński

■ Kontakt:

eu@eu.ngo.pl

■ Wersja elektroniczna EUlotki:

www.eu.ngo.pl

edza reprezentacja współpraca wiedza
ka kontaktwiedza kontakt informacja współpraca
Wiedza

Prosimy o kontakt

Zachęcamy Państwa do kontaktowania się z nami i przybliżenia nam Waszych problemów lub potrzeb w procesie integracji europejskiej. Często od Państwa będzie zależało, co znajdzie się w następnym numerze Biuletynu albo jakie działania podejmiemy jako Przedstawicielstwo.

EUlotka została wysłana w ilości 2000 egzemplarzy do wybranych organizacji w kraju (choć głównie do tych, które odpowiedziały na ankietę JAWOR i znajdują się w bazie organizacji pozarządowych na stronie www.ngo.pl) oraz do tych, które zamówiły prenumeratę.

Jeśli życzą sobie Państwo otrzymywać kolejne numery – prosimy o przekazanie nam takiej informacji (e-mailem, faksem lub listownie):

Adres Redakcji:

Warszawskie Biuro Łącznikowe
Biuletyn Przedstawicielstwa
Organizacji Pozarządowych w Brukseli
ul. Szpitalna 5/5, 00-031 Warszawa

e-mail: eu@eu.ngo.pl

(temat listu: „EUlotka”)

tel.: (0 prefiks 22) 828 91 28

faks: (0 prefiks 22) 828 91 29

Czym jest Przedstawicielstwo?

Powstało w maju 2001r. z inicjatywy polskich organizacji pozarządowych. Przedstawicielstwo zajmuje się sprawami dotyczącymi Trzeciego Sektora. Od jesieni 2001 r. działają dwa biura: w Brukseli i w Warszawie (Biuro Łącznikowe).

Misją Przedstawicielstwa jest służyć wszystkim zainteresowanym organizacjom: docieranie do nich z użyteczną, konkretną, rzetelną, nieodpłatną informacją o Unii Europejskiej.

Przedstawicielstwo ma strukturę członkowską. NGOs, które realizują projekty europejskie, organizują wizyty w Brukseli lub prowadzą działania wymagające załatwienia indywidualnych spraw w unijnych instytucjach, mogą być zainteresowane formalnym przystąpieniem do Przedstawicielstwa. Organizacje członkowskie są uprawnione do zgłaszania do Przedstawicielstwa indywidualnych prośb i zapytań.

Szczegółowe informacje o warunkach członkostwa znajdziecie Państwo w EUlotce.

Polish NGO Office in Brussels – Bureau des ONG polonaises, Bruxelles Przedstawicielstwo Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli

Rue Dejonckerstraat 46, B-1060 Brussels, Belgium

Tel: +32 2 537 93 57, Fax: +32 2 544 08 80, E-mail: eu@eu.ngo.pl

EUlotkę można powielać i dostarczać innym zainteresowanym organizacjom za podaniem źródła.

Funkcjonowanie Przedstawicielstwa Polskich NGOs w Brukseli finansowane jest z grantu **Fundacji im. Stefana Batorego** oraz ze składek członkowskich.

EUlotka wydawana jest dzięki wsparciu finansowemu **Unii Europejskiej** – ze środków **Phare Small Projects Programme**.

ISSN 1644-1486

9 771644 148007 >

